

DAVID NICHOLLS

**Melkein
perillä**

Suomentanut Oona Nyström

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Suomennoksen sitaatit ovat seuraavista käännöksistä:

Jane Austen, *Viisasteleva sydän*, suom. Kristiina Kivivuori (WSOY 1951).

E. M. Forster, *Hotelli Firenzessä*, suom. Hanna-Liisa Timonen (Gummerus 1986).

William Shakespeare, *Kuningas Lear*, suom. Matti Rossi (WSOY 2005).

William Wordsworth, ”Vaelsin halki maisemain”, suom. Aale Tynni (WSOY 1957).

Lisäksi suomennoksessa on käytetty mukaillen avuksi seuraavia käännöksiä:

Englantilainen kansansatu *Kolme päkäpää pukkia*, suom. Pirkko Harainen (Otava 1992).

William Wordsworth, ”Säkeitä Tintern Abbeyn luona”, suom. Lauri Viljanen (WSOY 1949).

Englanninkielinen alkuteos

You Are Here

Copyright © Maxromy Productions Ltd 2024

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2024

ISBN 978-951-1-49092-0

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2024

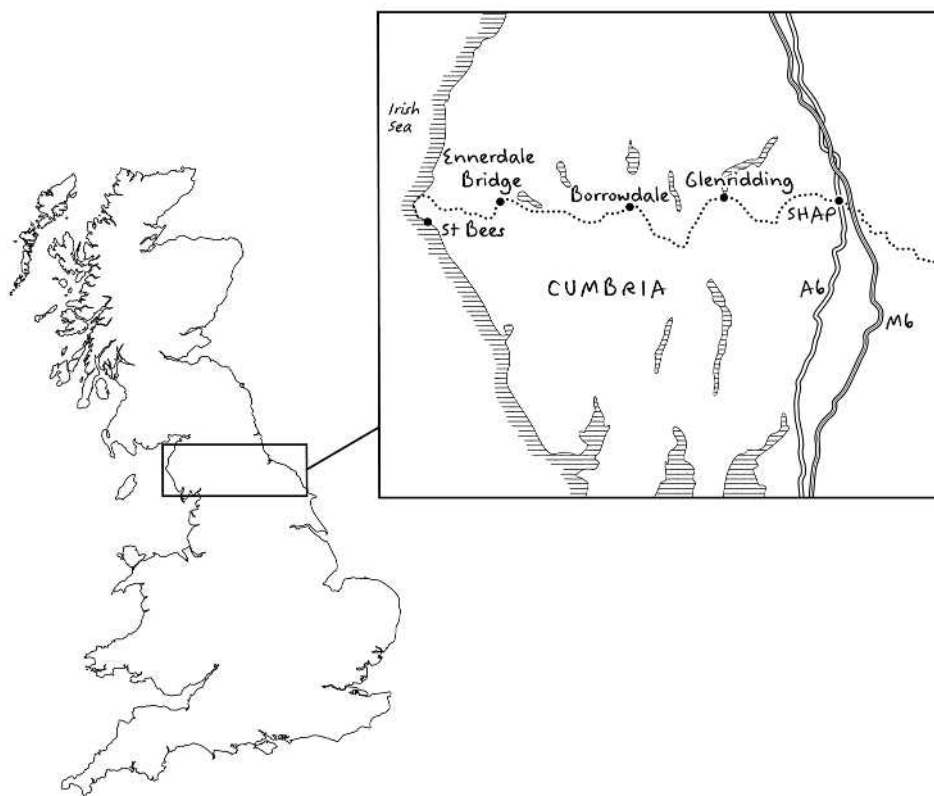
Hannahille, Maxille ja Romylle
yhteisistä kävelyistämme

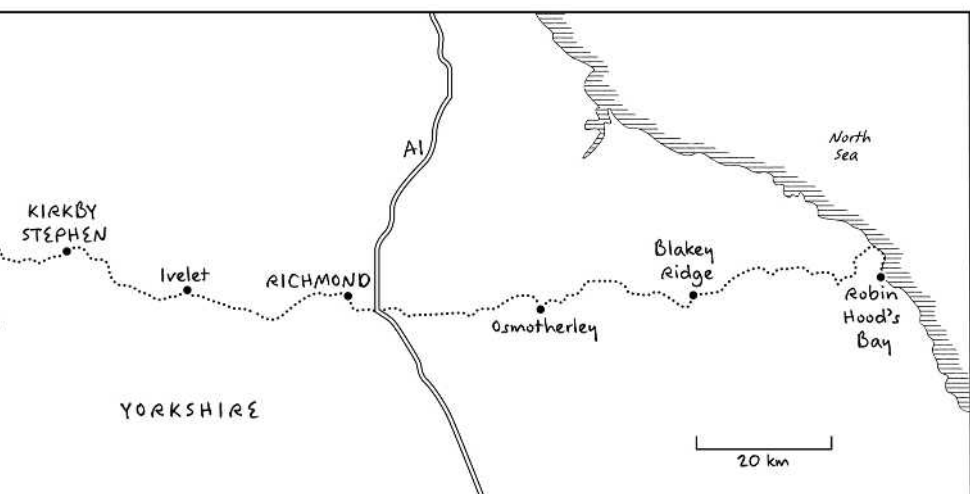

*Siitä saattoi päätellä, että kapteeni Wentworth oli
kysynyt toveriltaan, eikö neiti Elliot koskaan tanssinut?
Ja siihen vastattiin: "Voi ei, ei koskaan! Hän on kokonaan
lakannut tanssimasta. Hän pitää enemmän soittamisesta.
Hän ei koskaan kyllästy soittamaan."*

Jane Austen, *Viisasteleva sydän*

VAELLUSREITTI RANNIKOLTA RANNIKOLLE

Ensimmäinen osa

KOTI

—

*Minkä tähden, huhtikuu, palaat jälleen?
Ei syyksi kauneus riitä.
Pienten, tahmeasti avautuvien lehtien punaisuus
ei enää vaienna minua.
Tiedän sen minkä tiedän...*

Edna St. Vincent Millay, "Spring"

Mielikuvitusvalokuvia

Kuvitellessaan nuorempana tulevaisuutta, tulevaa työpaikkaansa, asuinseudunkiaan ja kotiaan, ystäviä ja sukulaisia ympärillään, Marnielle ei ollut koskaan tullut mieleen, että hän saattaisi olla yksinäinen.

Nuorena hän oli nähnyt tulevaisuuden sarjana valokuvia, joissa oli paljon ihmisiä, hänen ystäviään käsivarret toistensa hartioilla, silmät salamavalon punaisiksi värjääminä tavernassa tai rannalla kokon ympärillä, ja heidän joukossaan, keskimäisenä, hän, hänen omat hymyilevät kasvonsa. Mitä kauemmas tulevaisuuteen mentiin, sitä vaikeampi kuvia oli hahmottaa, kasvot sumentuivat, mutta kenties niissä olisi kumppani, jopa lapsia, samojen vanhojen ystävien ohella, joihin hän varmasti pitäisi yhteyttä ja jotka olisivat hänelle tärkeitä hänen koko loppuikänsä.

Nyt hän ei kuitenkaan ollut ottanut ainuttakaan valokuvaa muista ihmisistä kuuteen vuoteen. Hänestä oli otettu kuva viimeksi passia varten, eikä silloinkaan ollut saanut edes hymyillä. Minne kaikki olivat kadonneet? Hän oli kolmekymmentäkahdeksanvuotias ja oli varttunut aikuiseksi ystävyuden kultaa aikana, jolloin läheisten ystävien yhteisöä pidettiin huomattavasti suuremmassa arvossa kuin kiperiä perhekuvioita, vaivalloisia seurustelusuhhteita tai ankeita työvelvollisuuksia.

Myöhäisillan puhelut, viestittelyt, ulkona käyminen ja lautapelit olivat tuoneet hänen elämäänsä paljon enemmän iloa ja sisältöä kuin satunnaiset ailahtelevat romanssit, ja eikö hän pärjännytkin sillä saralla aikoinaan varsin hyvin? Hän oli mukava lisä porukkaan, ellei jopa osa ydinporukkaa, pidetty, vaikkei koskaan jumaloitu tai nostettu jalustalle. Hän ei ollut niitä tyttöjä, jotka varasivat kokonaisen yökerhon synttärjuhliiaan varten, mutta oli saanut helposti täyteen huoneen pubin yläkerrasta 21-vuotispäivänään ja pitkän pöydän italialaisessa ravintolassa kolmekymppisinään. Nelikymppisiä hän ajatteli juhlia menemällä kävelyille puistoon parin lähimmän kaverin kanssa, kuin takavuosien suosittu bändi, joka joutui soittelemaan aina vain pienemmillä keikkapaikoilla.

Vuosi vuoden perään ystäviä katosi avioliiton ja vanhemmuuden mustaan aukkoon kumppanien kanssa, joista Marnie ei erityisemmin välittänyt tai jotka eivät erityisemmin välittäneet hänestä, vetäytyi uusiin, tilaviin, säntillisesti järjestettyihin elämiinsä Hastingsiin tai Stevenageen, Cardiffiin tai Yorkiin hänen yhä porskuttaessaan Lontoossa. Jotkut ystävät puolestaan vain jäivät saamattomuuden tai välinpitämättömyyden takia, heidän ystävyytensä oli kuin kiitoskirje, joka hänen oli vakaa aikomus kirjoittaa, kunnes aikaa oli vierähtänyt niin paljon, ettei enää kehdannut. Ja kenties oli luonnollistakin, että ihmisiä jäi matkan varrelle. Oikea elämä ei ollut tanssia kokon ympärillä tai humalaista Twisterin peluuta, ja aikuisuuteen kuului se, että lakattiin haaveilemasta loputtomista naku-uinneista ja syvällisistä keskusteluista.

Menetettyjen ystävien tilalle ei kuitenkaan tullut uusia, ja Marnien päivitetty tulevaisuudenkuva koostui itsenäisyydestä ja yksin pärjäämisestä, teen juomisesta kauniista kupista, sanapeliä pelaamisesta puhelimella, siitä että sai katsella telkkarista mitä huvittaa, hänen kirjoistaan, hänen omasta sängystä. Siitä, että voi syödä, juoda ja lukea kellonajasta välittämättä, elää

kenenkään muun häiritsemättä tai tuomitsematta; kuvitella olevansa maailman viimeinen elossa oleva ihminen. Hän ei tien-nyt, kuuluiko metsässä kaatuvasta puusta ääni, mutta hänen äänihuuliensa värähtelyt eivät kantautuneet ainoankaan elävän sielun kuuloelimiin, joten hänelle oli tullut tavaksi jutella elotomille asioille. Ah ja voi, tapaamme jälleen, hän kaskuili kylpyhuoneen kosteusläiskälle. Kylläpä sitä ollaan kauniita ja tuoreita, hän kehui kananmunia. Siinähan sinä olet, hän rupatteli korkkiruuville ja heilutteli sen käsiä ilmassa. Televisiossa jonkin elokuvan yksinäinen henkilöhahmo piti itselleen pitkän kannustuspuheen peilin edessä. Ei kukaan tuollaista oikeasti tee, Marnie sanoi televisiolle.

Itsekseen jutteleminen oli kuitenkin kuin olisi pelannut Scrabblea itseään vastaan: haaste ja yllätysmomentti puuttuivat. Välillä Marnie ei edes vaivautunut muodostamaan kokonaisanoja vaan kehitteli pienistä äännähdyksistä koostuvan kielen, pfaa ja pfää, fluaa ja tsa-haa, joiden merkitys vaihteli jatkuvasti. Radiosta oli apua, se toi päiviin rutiinia, joskin uutiset alkoivat yhä useammin tuntua pelkältä tunnin välein toistuvulta puhtaan ahdistuksen tai raivon tulvalta, joka sai hänet hamuamaan sammutuspainiketta. Hän kuunteli musiikkia, soittolistoja nimeltään Kahvilatunnelmaa tai Sadepäivän pianokappaleita, mutta kukaan ei ollut vielä koonnut soittolistaa sellaisille veltoille sunnuntaipäiville, joita hän vietti kaksiossaan selaten innottomasti sosiaalista mediaa, peukuttaen pidäkkeettömästi kaikkia julkaisuja, alati läsnä mutta nimettömänä kuin stadionyleisössä taputtava yksittäinen ihminen. Ajantaju vaihtelee sen mukaan, missä on, ja nuo helmikuisen iltapäivän kirottut tunnit kello kolmen ja viiden välillä kestivät ikuisesti, kuten myös samat kellonlyömät aamuyöllä, hetket, jolloin hänellä ei ollut mitään muuta ajateltavaa kuin samat vanhat kehää kiertävät ahdistuksen- ja katumuksenaiheet; hetket, jolloin hänen oli pakko myöntää totuus.

Minä, Marnie Walsh, kolmekymmentäkahdeksan vuotta, Lontoon Herne Hillistä, olen yksinäinen.

Kyse ei ollut ylhäisestä yksinäisyydestä, oman ajan ottamisesta tai omiin oloihin vetäytymisestä vaan ihan siitä itsestään, ja tämän tajuttuaan Marnieta alkoi hävettää, sillä jos vilkas seura-elämä oli merkki siitä, että oli kaunis, älykäs, menestyvä ja siisti tyyppi, mitä yksin jääminen sitten merkitsi? Siisti tyyppi Marnie ei ollut koskaan ollut, muttei mikään toivotonkaan tapaus. Häntä oli kehuttu hauskaksi, ja vaikka hän tiesi, että tämä saattoi olla ansa, hän ei ollut koskaan tahallaan sarkastinen tai ivallinen ja pilkkasi huomattavasti todennäköisemmin itseään kuin muita. Kenties siinä olikin ongelman ydin – ainakin hänen entinen miehensä oli ollut vahvasti sitä mieltä – mutta Marnie oli myös kiltti ja huomaavainen, kantoi aina kortensa kehoon. Ujo hän ei ollut. Jos jotakin, hän yritti liikaa miellyttää muita, joskaan muut eivät koskaan näyttäneet olevan hänen yrityksistään kovin mielissään.

On olemassa se ihminen, joka haluaisimme olla, hän tuumi, ja sitten se, joka oikeasti olemme. Ja iän myötä edellinen väistyy jälkimmäisen tieltä, ja kenties minä nyt sitten vain olen tällainen – ihminen, joka tulee parhaiten toimeen yksikseen. Ei ole välttämättä onnensa kukkuloilla, mutta tulee näin parhaiten toimeen. Ei introvertti vaan ekstrovertti, jolta on päässyt taito vähän hukkumaan.

Romantiikkaa Marnie ei kuitenkaan kaivannut tai kaipasi vain harvoin. Hän oli mennyt naimisiin ja eronnut ennen kuin täytti kolmekymmentä, se oli ainoa asia, jossa hän oli ollut ikäisiään edellä, ja homma oli mennyt niin perin juurin pieleen, että se oli turruttanut hänestä kaikki romantiikkaan vivahtavat tunteet, vaikka arpi kutisi yhä silloin tällöin. Avioeron jälkeen hänellä ei ollut ollut ketään, ei oikeasti, vaikka hän pohtikin joskus, että olisi mukavaa aistia vuoteessa toisen ihmisen lämpö tai saada muitakin tekstiviestejä kuin vahvistuskoodeja tai huijausyrityksiä. Olisi ollut mukavaa olla haluttu, mutta eipäs nyt innostuta

liikaa. Seurustelusuhteisiin liittyvät riskit, mahdollisuus tulla satutetuksi ja petetyksi ja nöyryytetyksi, peittosivat hyvät puolet mennen tullen. Enimmäkseen Marnie vain kaipasi muita ihmisiä, yksitellen ja yleisesti ottaen, ja vaikka ajatus sosiaalisesta elämästä tuntuikin joskus pelottavalta, uuvuttavalta, hermostuttavalta, oli se silti parempi kuin tämä pieni, kutistuva elämä ylimmän kerroksen viidenkymmenenneljän neliömetrin asunnossa.

Joskus, hän tuumi, oli helpompi jäädä yksin kuin altistaa yksinäinen ihminen maailmalle, mutta hän tiesi, että tämäkin oli ansa, ja ellei hän tekisi asialle jotakin, tila saattaisi jämähtää pysyväksi, kuin puupintaan imeytyvä tahra.

Ei tässä mikään auttanut. Hänen olisi pakko lähteä ulos.

Suunnattomat voimat jalkojen alla

”Jutun juju on siinä, että aikaa pitää ajatella aivan uudella tavalla. Ei ole mitään järkeä laskea minuutteja tai tunteja tai päiviä tai edes sukupolvia. On mukauduttava mittakaavaan ja ajateltava *vuosituhansissa*. Silloin kaikki tämä, mitä nyt ympärillä näemme, on väliaikaista, joet, järvet, vuoret, kaikki ovat jatkuvassa liikkeessä, jossa muutoksiin menee miljoonia vuosia. Tämä laakso ei ole aina ollut täällä: se on *luotu*, sen on kaivertanut suuri jää-tikkö, sillä jää on liikkuva asia, se liikkuu ehkä vain puoli metriä päivässä, mutta samalla hankaa ja jäytää suurilla kivisillä hampaillaan, nappaa mukaansa siirtolohkareita ja nakertaa siinä sivussa kalliota, ja tätä prosessia kutsutaan... miksi sitä kutsutaankaan?

Kuka muistaa? Juuri niin, jääeroosioksi, jonka mekanismeja ovat...? Herätys, ihmiset, tiedätte kyllä. Aivan, hiominen ja painaminen! Mikäs siinä on noin hauskaa, Noah? Mikä hiomisessa ja painamisessa naurattaa? Kerro toki muillekin. Ai ei mikään vai, niin minä vähän arvelinkin.

Jäällä on siis uskomaton tuhoamisvoima, paljon suurempi kuin tulella. Se tuhoaa mutta myös luo asioita, kuten tuollaisia pyöreitä, jyrkkäreunaisia laaksoja, joita kutsutaan nimellä... Niin juuri, onsilo, tai niin kuin täällä Walesissa sanotaan, *cwm*. Ne ovat sellaisia kallioon kovertuneita altaita, joissa jotkut ihmiset,

kuten minä tai rouva Fraser, käymme uimassa, toisin kuin te jänishousut. Puhelimet pois, olkaa hyvät, ellette ota kuvia portfoliotanne varten. Ei selfieitä. Chrissy, oletko sinä jääeroosion muodostama? Siinä tapauksessa ei selfieitä.

Jos mennään ajassa vielä enemmän taaksepäin, noin 480 miljoonaa vuotta, tämä vuori, Walesin korkein, ei ollut vielä edes olemassa. Se muodostui ordovikikaudella. Ei, sitä ei kysytäkokeessa, mutta on se silti hyvä tietää. Or-do-vi-ki. Kauan ennen dinosauruksia... Ei, kauan ennen. Juu, oli täälläkin jossain vaiheessa dinosauruksia... Ei, ei enää, älä nyt puhu pehmoisia. Dinosaurukset ovat kyllä siistejä, Ryan, mutta tämä on paljon siistimpää, nämä voimat, nämä suunnattomat voimat...

No niin, kuunnelkaahan nyt, jos tahdotte päästä joskus täältä poisinkin! Kun mannerlaatat törmäävät, toinen kivilaatta työntyy toisen alle ja toinen poimuttuu ja kohoaa, jolloin syntyy tulivuoria, ajatella, tulivuoria täällä meillä, voitteko uskoa? Sulkekaa silmät niin näette. Tiedätte kyllä, mitä tarkoitan. Sulkekaa silmät ja *kuvitelkaa*... Juu, voitte kuvitella dinosauruksia jos tahdotte, niitä ei oikeasti ollut silloin, mutta voitte ripotella niitä joukkoon. Olennaisinta on ymmärtää, että prosessi ei pysähdy, vaikka ihmiset ovat täällä. Se on käynnissä koko ajan ja jatkuu vielä, kun kaikki ihmiset ovat kauan sitten kuolleet. Suunnattomat voimat jalkojemme alla. Mikään ei ole pysyvää, kaikki muuttuu koko ajan. Sarah Sanders, ole hyvä äläkä haukottele suoraan päin naamaani. Jatketaanpä kävelyä. Juu, voitte avata silmät, jos se helpottaa asiaa."

He ryhtyivät laskeutumaan rinnettä. Aivan kuten joilla, myös vitseillä oli aina alkulähteensä, ja joskus Michael mietti, kukahan oli pannut liikkeelle sen jutun, että maantiedon opettajat olivat tylsiä. Oliko se jokin kirja, tyytymätön oppilas, katkera fysiikan opettaja? Hän itse ei olisi ikimaailmassa halveerannut kollegoiden oppiaineita, mutta olivatko historioitsijat tosiaan niin pohjattoman kiinnostavia jauhaessaan vuoroin Tudorien suvusta,

vuoroin Weimarin tasavallasta? Ei kielten opiskelukaan mitään jatkuvaa ilotulitusta ollut, ja matemaatikot saivat saarnata numeroiden ihanuudesta minkä kerkesivät, mutta yhtä sudokua se oli silti. Ja siitä huolimatta, jostain käsittämättömästä syystä, elämään oli jäänyt vitsi tylsistä maantieteilijöistä, ja nyt oli Michaelin eli herra Bradshaw'n vuoro uhmata näitä odotuksia ja innostaa oppilaitaan. Hän kulki edellä, rouva Fraser – Cleo – paimensi harhapoluille eksyneitä, ja heidän päästyään laakson pohjalle hän ryhtyi puhumaan alluviaalikeiloista.

”Vaivaiset kahdeksantoistatuhatta vuotta sitten, siis ihan äsken, syvän ajan mittapuulla vasta toissapäivänä, jäätiköt vetäytyivät ja jättivät jälkeensä tämän upean lahjan.” Hän tömistä maata, oppilaat loivat kuuliaisesti katseen alas ja näkivät kuran lahjan. ”Tämä maaperä, tämä kaunis, tumma maa on jäätikön aikaansaannosta aivan kuten myllyn jauhoiksi jauhama vilja, ja se on levittänyt laakson pohjalle arvokkaaksi, ravinteikkaaksi, viuhka-aiseksi kerrostumaksi nimeltä... alluviaalikeila. Alluviaali, miten hieno sana. Ja mineraalit ovat levittäytyneet ja päätyneet puihin ja kasveihin ja niiden kantamaan satoon, omeniin, jotka söitte tai jotka teidän olisi pitänyt syödä, eväspusseistanne. Eikö olekin ihmeellistä? Muinaisen jäätikön jäämät kiertävät juuri tänäkin hetkellä teidän sisällänne, kalsiumina luissanne, rautana veressänne...” Tässä kohdassa Michael piti tauon ja mietti, pitäisikö hänen mennä vielä pidemmälle, mineraalien perimmäisille alkujuurille, maailmankaikkeuteen asti, kertoa nuorille, että he kaikki koostuivat tähtipölystä. Teini-ikäisiä oli helppo äimistyttää, mutta tämä lipsahti jo kemian ja fysiikan puolelle, ja sitä paitsi omenat olivat Etelä-Afrikasta.

”No niin, oliko vielä kysyttävää?” hän kysyi katsellen kolmeakymmentä finninaamaa, joista osa mulkoili äreästi huppujensa kätköistä, osa kuiskutti tai hihitteli keskinäisille vitseilleen. Michael oli omistautunut ja työhönsä intohimoisesti suhtautuva opettaja, joka yritti parhaansa mukaan murtaa murros-

ikäisten välinpitämättömyyden muurin, mutta näillä nuorilla oli mielessään ainoastaan sellaisia kysymyksiä, joihin hän ei osannut vastata. Ketä kiinnostaa kumpukerrosopilvien tunnistaminen, jos mielessä on taskumatti ja sähkötupakka ja se, tykkääkö tuo minusta vai ei? Miten vuori pystyy kilpailemaan huomiosta leuassa tykyttävän näppylän kanssa? Illalla nuorisohostellissa jatkuisi sama kissa-hiiri-leikki, aamukolmen taskulamppupartioiden, *Sovitaan, etten nähnyt tuota. Sammuta se. Takaisin huoneisiinne siitä. Huomenna on tärkeä päivä*, ja reissun päätyttyä Michael palasi kotiin kumarana, kalpeana ja lopen uupuneena. Mieluummin hän silti täällä oli kuin kotona.

Hän oli opettaja, muttei vanhempi. Lasta oli yritetty, mutta matkaan oli tullut monenlaisia mutkia, ja nyt hänen oli vaikea kuvitella, millaista se olisi. Roolit olivat hyvin erilaiset ja samankaltaisuudet vain näennäisiä: vanhempi saattoi opettaa lapselleen jotakin, mutta opettaja teki virheen, jos yritti ryhtyä oppilaalleen vanhemmaksi. Joskus kuitenkin tuntui kuin viiden päivän mittaiseen maantiedon kenttäretkeen mahtuisi nuoruuden koko kuohunta ja maailmantuska, ei ainoastaan jekut ja laittomuudet vaan myös henkinen puoli. Suositut, itsevarmat nuoret saattoi jättää punomaan juoniaan. Heidän sijaansa herra Bradshaw päätti suunnata huomionsa kömpelöihin, epävarmoihin nuoriin, jotka olivat aivan hukassa itsensä ja toisten kanssa. Heidän punaisia, hermostuneita naamojaan katsellessa oli vaikea uskoa, että he koostuivat tähtipölystä, mutta he herättivät hänessä silti tietynlaisia ammatillisia hellydentunteita.

”Maastossa pillee elämä”, hän kertoi, ”ja kun katselette ennemmin tällaista maisemaa kuin puhelimiinne – Sarah Sanders, minä hän sanoin jo, että heidän luurisi seuraavaan onsilojärveen – tekin opitte näkemään sen kauneuden ja lukemaan sitä. Miksi täällä on maatiiloja? Miksi maaperä on tämän värinen? Miksi pilviä on vuoren yllä, muttei laaksossa? Miksi kallio kimmeltää auringossa tuolla tavalla? Katsokaa, miten suurenmoista täällä on! Katsokaa!”

Michael huomasi, että huppuihinsa uponneiden takarivin poikien olkapäät hytkyivät pidätetystä naurusta. Hän oli pidetty opettaja, pidetympi kuin itse arvasikaan, mutta hän ei enää jaksanut vetää hilpeän välinpitämätöntä roolia, jota ihailu edellytti. Hän oli aiheesta aidosti innoissaan, mutta aitous vetää puoleensa pilkkaa, ja mitä innokkaammalta hän kuulosti, sitä enemmän hänelle naurettiin, aivan kuten hänelle oli naurettu, kun hänen vaimonsa oli muuttanut pois ja jotkut pojista olivat nähneet hänen itkevän autossaan. Ei toden totta ollut asiaa, jolle jotkut nuoret eivät olisi nauraneet, ei ainuttakaan.

Hyväksy kaikki muutokset

Työ ei ollut ratkaisu. Marnie oli itsensätyöllistäjä, hän teki freelancer-kustannustoimittajan ja -oikolukijan hommia yksin kotona, missä ainoa kahvihuone oli hänen oma keittiönsä. Palkkiot olivat huonot, ajatus lomasta epärealistinen, sairastumisen pelko liiankin todellinen, mutta hän piti työstään, oli siinä hyvä, nopea ja tarkka, ja toimeksiantoja piisasi. Kustantajat olivat uskollisia ja kirjailijat pyysivät häntä nimeltä samalla tavalla kuin pyydettiin tiettyä kampaajaa tai kirurgia. Hän vuorostaan tunsikaikkien kanta-asiakkaidensa maneerit ja heikkoudet: erään kirjailijan teksteissä kaikki oli "sumeaa", toinen viljeli sanoja "sankaritar" ja "nimihahmomme", kolmen adjektiivin rimpsuja tai joko-tai-rakenteita tai kolmea "muttaa" samassa virkkeessä. Olivatko ne virheitä vai tyyliseikkoja? Marnie ymmärsi eron, ja vaikei hänellä ollut valtaa muuttaa huonoa kirjaa hyväksi, hän saattoi hioa teräviä kohtia, jotka saattaisivat matkan varrella tökätä lukijan silmään. Useimmiten kirjailijat olivat tästä kiitollisia, monet vain napsauttivat "Hyväksy kaikki muutokset"-painiketta käymättä kohtia sen kummemmin läpi. Tällainen luottamus imarteli Marnieta, hän oli kuin viisas neuvonantaja, huomaamaton mutta välttämätön taustahahmo, joka hipaisi kirjailijan kyynärpäätä ja kuiskasi, että tällä oli pinaattia hampaissaan.

Tietynlainen pedantti oli ammattitauti – ja voi myös ajatella, että ammattina *oli* olla pedantti – mutta Marnie yritti suhtautua teksteihin avoimesti ja hyvässä yhteishengessä. Hän oli pannut merkille, että nuoremman polven kirjailijat olivat hylkäämässä lainausmerkit, ja pienet alkukirjaimet olivat tulleet muotiin ja poistuneet muodista useampaankin otteeseen, ja mikäs siinä, joskin nykyään vaikutti siltä, että puolipisteitä käytettiin niin viljalti, että lukeminen tuntui jatkuvalta aitojen yli kapuamiselta, ja erityisen tietoinen hän oli britti- ja amerikanenglannin eroista. Kerran hän oli käynyt kiivasta sähköpostikirjeenvaihtoa erään vihamielisen oikeistolaisen kirjailijan, miespuolisen, kanssa, vakooja-trilleristä, koska tämä halusi kivenkovaan käyttää sanaa *atop*, 'yllä', kun asiat olivat toistensa päällä: juusto yllä purilaispihvin, roisto yllä sankarin. Yksikään britti ei ollut kuuna päivänä käyttänyt sanaa tällä tavoin, varsinkaan MI5:n päällikkö, jonka ase mukamas oli yllä takan. Aivan kuten hammaslääkärin ei kannata valvoa öitään murehtien, mahtaako potilas puhdistaa hammasvälejänsä, myöskään Marniella ei ollut tapana tarkistaa, oliko hänen neuvojaan noudatettu, mutta joitain kuukausia kirjeenvaihdon jälkeen hän oli tullut huomanneeksi valmiin romaanin esillä kirja-kaupassa, ja siellä ne yhä seisoivat: "yllä", yllä, "yllä". *No jaa*, hän tuumasi, *joillekin vain jää pinaattia hampaisiin*. Hän laski toisen kirjan ylle kyseisen trillerin ja jatkoi elämäänsä.

Hän olisi silti kuollut häpeästä, jos johonkin tekstiin olisi jäänyt "ketä" "kuka"-sanan sijaan. Häntä kunnioitettiin ja häneen luotettiin, ja hän ilahtui aina, kun kustannuspäälliköt kääntyivät hänen puoleensa ja anelivat kuin palkkamurhaajaa ottamaan vielä yhden työn vastaan. Tämän seurauksena hän ei ollut pitänyt lomaa kolmeen vuoteen. Edellisellä Kreikan-matkallaan hän oli työskennellyt päivät pitkät hotellihuoneessa ja palannut kotiin kalpeampana kuin lähtiessään.

Kuten monen itsensätyöllistäjän, hänenkin oli vaikea vetää raja töiden ja vapaa-ajan välille. Kerran baarissa hänen miehensä

oli tilannut vodka tonicin. ”Vodka ’n’ tonic”, hän oli korjannut automaattisesti. Hänen miehensä oli sulkenut silmät, hengittänyt hitaasti ulos ja sanonut: ”Marnie, älä vittu oikolue puhettani”, ja silloin Marnie oli ollut iloinen, että mies oli lähdössä.

Sovittu juttu

”Olen sitä mieltä”, sanoi rouva Fraser, Cleo, Michaelin pitkäaikainen ystävä, ”että vietät liikaa aikaa yksin.”

Keskustelu käytiin linja-autossa pitkällä paluumatkalla kohti Yorkia. He istuivat opettajien etuoikeudella etupenkeissä, oppilaat puolestaan joko pörräsivät ylikierroksilla huoltoasemalta ostettujen herkkujen jäljiltä tai nukkuivat pois yöllisten korttipelien univelkaa seisovassa, märiltä lenkkareilta ja pettäneiltä deodoranteilta löyhkäävässä ilmassa, joka oli niin paksua, että sitä pystyi tuskin hengittämään. ”Olisi ihanaa saada olla yksin”, Michael puuskahti kolmenkymmenen matkapuhelimen metallisen kiltatuksen kaikuessa taustalla. ”Etkö sinä jo kaipaa kiihkeästi omiin oloihisi?”

”Se on eri asia. Tule sunnuntaina meille syömään.”

”Ei kiitos, olen reissussa.”

”Koko viikonlopun?”

”Lähden vaellukselle.”

Cleon silmät kapenivat viiruiksi. ”Jonkun kanssa?”

Michael kohautti harteitaan. ”Viihdyn itsekseni.”

Työpäiviä lukuun ottamatta Michael oli aina yksin. Natasha oli muuttanut takaisin vanhempiensa luokse pikkukylään Durhamin liepeille yhdeksän kuukautta sitten, tarttunut tikkana tilaisuuteen koronasulkujen välissä kuin olisi kierähtänyt

sulkeutuvan metallisen autotallinoven ali. Hänen lähdettyään Michaelista oli tuntunut hankalalta viettää pitkiä aikoja kotona. Koti oli siisti, viihtyisä rivitalokolmio, jonka alakertaa oli hyljättäin laajennettu pihan puolelle, ja Natasha oli jättänyt sinne sen verran tavaroitaan, että sisustus oli edelleen kodikas, mutta Michaelilla oli silti koko ajan sellainen olo, että jotakin puuttui, aivan kuin asunnossa olisi käynyt siistejä ja hyväkäyttöksiä murtovarkaita.

Jotakin tietysti puuttuikin, mutta vaikka Michael asui yksin, Natashan henki oli alati läsnä. Etenkin lomat ja viikonloput olivat vaikeita, joten Michael oli ottanut tavakseen lähteä ulos heti aamunkoitteessa ja kävellä itsensä uuvuksiin. Cleon ja muiden työtoverien mielestä hänen vaelluksissaan oli jotakin masokistista, lähes kidutuksenomaista, siinä miten hän tarpoi pää painuksissa läpi tuulen ja sateen ja sumun. ”Minusta se on outoa”, Cleo sanoi. ”Minne sinä edes olet matkalla?”

”Yleensä kierrän jonkinlaisen lenkin. Pysäköin auton. Lähden kävelemään poispäin autosta. Kun olen päässyt tarpeeksi kauas, kävelen takaisin autolle.” Cleo lauloi pätkän Chicin ”Good Times” -kappaletta, ja Michael nauroi. ”Tykkään patikoinnista. Siinä saa selvitettyä ajatuksia.”

”Vai niin. Minäkin tahdon ajatukseni selviksi”, Cleo sanoi. ”Pitäisi tulla joskus mukaasi.”

”Miksei”, Michael sanoi huolestuneena.

”Voisin ottaa myös Samin ja Anthonyyn mukaan.” Anthony oli Cleon ja Samin poika, nykyään kolmetoistavuotias. Michael oli seurannut hänen kasvuaan pienestä pitäen. ”Voitaisiin tehdä oikein kunnan retki!”

”Kukaties”, Michael sanoi ja toivoi, että homma jäisi tähän, sillä hän ei halunnut vaelluksilleen seuraa. Yksinolo oli koko jutun juju, eikä hän ollut vielä koskaan patikoinut sellaisessa paikassa, jossa ihmisiä olisi ollut riittävän vähän. Ehkä Cleo unohtaisi koko asian. Nyt hän ainakin oli jo kääntynyt ja huusi niin